

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE
Komisija za varstvo gorske narave
Usposabljanje za naziv: VARUH GORSKE NARAVE

Kamnik pri Žalcu

Seminarska naloga

MENTOR:

Marijan Denša
(Planinko društvo Nazarje)

AVTOR:

Martin Škoberne
(Planinsko društvo Pošte in Telekoma Celje)

Celje, 02. 09. 2018

1. Uvod

Ker živim v Žalcu, je velikokrat cilj mojih potepanj po hribih tudi lokalna vzpetina Kamnik. Ima velik ekološki, naravovarstveni in rekreativni pomen. Zaradi bližine mesta je priljubljen cilj mnogih planincev in drugih obiskovalcev.

Vendar je zaradi nekaterih neprimernih aktivnosti ogrožen. Pripravil bom predlog za zmanjšanje negativnih vplivov rekreacije in drugih aktivnosti človeka na tem območju.

2. Namen in cilji seminarske naloge

Namen naloge je predstaviti vzpetino Kamnik ter spodbuditi obiskovalce, da spoznajo njegov pomen in naravovarstveno problematiko. Pri tem sledimo geslu varstva narave: spoznavam-občudujem-spoštujem (SOS) in zato varujem.

Cilj je poiskati ter pripraviti konkretne rešitve in ukrepe za odpravo ali vsaj zmanjšanje negativnih dejavnikov rekreacije, ki ogrožajo Kamnik v naravovarstvenem smislu.

3. Opis Kamnika

Kamnik je hrib v Posavskem hribovju na južni strani Žalca, ki ima nekaj značilnosti gore. Prva je višinska razlika, ki znaša več kot 300 metrov med vznožjem (319 m) in vrhom vzpetine (856 m), ki se imenuje Veliki vrh. Njegovo gorsko podobo dopolnjujejo tudi skalnatost in velika strmina pobočij ter previsne stene med vrhoma Veliki vrh in Mali vrh. Že relief pove, da ga sestavljajo karbonatne kamenine.

Fotografija 1: Kamnik iz vasi Zabukovica

Fotografiji 2 in 3: Skale, kot bi bili kakšnih tisoč metrov višje! (skalni previsi na severni strani vrha)

Kamnik je zaradi geoloških podlage in geografskih dejavnikov vegetacijsko zelo raznolik in vrstno pester. Podobno velja za živalski svet. Ker pomembno prispeva k ohranjanju biotske raznovrstnosti, je uvrščen v ekološko pomembno območje (EPO) Posavsko hribovje - severno ostenje Mrzlice. Poleg tega je v celoti je uvrščen v Naturo 2000 po SPA direktivi. (Vir: Atlas okolja)

Večino Kamnika pokrivajo pretežno bukovi gozdovi s primesjo številnih drevesnih vrst. Ocenjujem, da so gozdovi v zelo dobrem stanju. Mestoma med drevjem najdemo dragocen gorski javor, hrast, lipo, brest ter tiso. Vršni greben poraščajo varovalni gozdovi toploljubnih listavcev.

Pobočja Kamnika porašča raznovrstno cvetje; od avriklja v skalnih razpokah do tevja v strnjених bukovih gozdovih. Med njimi so tudi zavarovane vrste, npr.: alpski šatrajnik, jajčastolistni muhovnik, materina dušica (za nabiralce zelo zanimiva!), navadna preobjeda, navadni kopitnik, navadno sobnčece, orlova praprot, srčastolistna mračica, tomasinijeva popkoresa, travnolistna perunika, trpežna srebrenka, zlato jabolko ali krajnska lilija in še množstvo drugih.

Fotografije 4, 5 in 6: Cvetlice Kamnika (navadni kopitnik, navadno sončece in avrikelj)

Tudi živalstvo je zelo pestro, kar je glede na geografsko in vegetacijsko pestrost razumljivo. Veliko je žuželk, gozdnih ptic in malih sesalcev (miši, polhi, veverice, voluharice itd.). Svoj čas je na Kamniku gnezdil par sokola selca, nato ga je pregnal nemir.

Od divjadi je pogosta srnjad, v skalah so gamsi v grmovju zajci. Od zveri so prisotni divji prašič, lisica, kuni belica in zlatica ter jazbec, od ptic pa: kanja, kragulj, skobec, sova uharica, čuk, skovik, šoja, gorska šoja ali krekovt, sinica, taščoica, brglez itd.

Kamnik je rezervar pitne vode za vsaj 100 do 150 ljudi.

Ob vznožju Kamnika so štiri večja vodna zajetja, ki oskrbujejo z vodo štiri zaselke: Zahom, Podkamnik, Britne sele in Veliko Hosto. Prav tako je na gori tudi nekaj malih zajetij za posamezne domačije. Izročilo pravi, da je v notranjosti pravo jezero, vendar danes nihče ne zna priti do njega.

Fotografiji 7 in 8: Dve vodni zajetji ob vznožju Kamnika

4. Planinstvo in rekreacija

Kamnik je planinsko in rekreativno zelo obiskan, saj leži v zaledju gosto poseljenega dela Spodnje Savinjske doline. Na vrh Kamnika vodita dve markirani poti in ena nemarkirana grebenska, ki je zelo atraktivna in zato vabljiva za obiskovalce. Prav tako preko vrha poteka Savinjska planinska pot. Seveda so tudi divje poti, ki so jih napravili gobarji in drugi nabiralci gozdnih sadežev.

Na območju Kamika je registrirano plezališče s približno 60 smerni.

Fotografije 9, 10 in 11: Plezalci na delu in njihove sledi v skali. S svojimi aktivnostmi (zabijanje varoval in vzkliki) vznemirjajo divje živali.

Na vrhu stoji mali bivak Stanka Kotnika v upravljanju planinskega društva Zabukovica in smerne table za okoliške hribe. Z vrha lahko vidimo okoliške hribe Gozdnik, Mrzlico in Golavo, vendar so zaradi poraščenosti razgledi omejeni.

Fotografiji 12 in 13: Bivak in smerne table za okoliške hribe.

V okolici Kamnika delujejo planinska društva PD Liboje, PD Zabukovica in PD Žalec.

5. Naravovarstveni problemi

Zaradi rekreacije postaja Kamnik vse bolj ogrožen. Ogrožajo ga predvsem velik obisk, hoja po nemarkiranih poteh in s tem ustvarjanje erozijskih procesov na strminah, nabiralništvo in odpadki oziroma smeti obiskovalcev.

Zaradi strmine je Kamnik zaenkrat še varen pred kolesarji in adrenalinskimi motoriziranimi obiskovalci, vendar se bo slej ko prej našel kdo, ki mu bodo strmine v izziv in trofeja.

V Kamniku je do sedaj poznanih 6 kraških jam, ki so naravne vrednote. Največja je Silvotova jama, dolga je 61 metrov in globoka 20 metrov, sledi ji Vošnjakova jama, druge so manjše.

Ker so dostopne le peš, so videti nedotaknjene, le v Silvotovi jami so bile opažene odvržene pločevinke.

Opaženo je, da se pojavljajo divja plezališča na območju strmih skalnatih sten na severni strani Kamnika, kar je velik problem.

V zadnjih letih je na vrhu Kamnika bil primer raztrosa pepela pokojnika, kar označuje spominska plošča. To je lahko za druge obiskovalce zelo moteče, posebej še, ker se pojavljajo med planinci podobne želje.

6. Predlogi ukrepov za ohranjanje in izboljšanje ugodnega stanja

Na izhodiščih poti namestiti opozorilne in pojasnjevalne table, na katerih bi obiskovalce vzpodbujali na varovanje narave. Te table bi vsebovale napotke za hojo po označenih poteh, da obiskovalci vse svoje smeti odnesejo s seboj, tuje (če jih opazijo) poberejo in odnesejo v dolino.

Dober primer takšne poučne table imajo v sosednji Avstriji. Ta že s svojo na daleč posebno vsebino pritegne obiskovalca, da to čudno »žival«
podrobneje pogleda, prebere in se zamisli.

Kratka vsebina table:

Odpadki obremenjujejo naravo do 4.000 let:

- Cigaretni ogorek 5 let
- Žvečilni gumi 5 let
- Tetrapak 50 let
- Plastenka 300 let
- Pločevinka 500 let
- Steklenica 4000 let

Fotografija 14: Plakat iz Avstrije

Za vzgojo naših najmlajših planincev bi bila mogoče primernejša tabla, oblikovana, kot je spodnja, ki privlačno in zanimivo ponazarja pravila obnašanja v gozdu in gorah.

Nekaj podobnega se mi zdi zelo primerno za vstopne poti na Kamnik, saj v devetih sklopih slik in teksta zelo nazorno prikazuje obnašanje v gozdu oz. kjerkoli se gibamo. Je tudi v angleškem jeziku, kar je zelo pomembno.

1. Človek je v gozdu gost!
2. Prosto gibanje le peš!
3. Ne povzročajmo hrupa!
4. Kar prinesemo, tudi odnesemo!
5. V gozdu ne smemo kuriti!
6. Pri nabiranju bodimo zmerni!
7. Ne škodujmo rastlinam in živalim!
8. Vzgajamo z dobrim vzgledom!
9. Bodimo ozaveščeni državljani!

Fotografija 15: Plakat gozdni bonton

Pomemben ukrep je tudi preprečevati erozijo z zapiranjem bližnjic (markacisti in varuhi).

To seminarsko nalogo predstaviti javnosti, medijem, planincem in šolarjem, jih povabiti na izlet na Kamnik in jih seznaniti, da je zavarovan z Naturo 2000, jim razložiti, kaj Natura 2000 sploh je.

Da ohranimo biotsko pestrost, je treba opozarjati obiskovalce, naj ne trgajo cvetja ali zelišč prekomerno, naj uživajo v hoji brez nepotrebnega nemira ter se držijo markiranih poti in naj ne motijo divjih živali v okolici njihovih bivališč (brlogov in gnezd) ter zimovališč.

Ker v OŠ Griže delujeta dva planinska krožka na nižji stopnji in en na višji, vzpodbuditi mentorje, da mladim planincem predstavijo problematiko ogroženosti Kamnika. Mladim je treba območje podrobneje razkazati in jih vzpodbuditi, da tudi staršem ob skupnem obisku gora posredujejo svoje pridobljeno znanje o varovanju gorske narave.

Javnost moramo ozaveščati, da pepel umrlih ne sodi na goro, ampak v dolino, sicer bi lahko imeli čez čas na vseh vrhovih spominska obeležja.

7. Zaključek

Kamnik je lep del narave, življenjski prostor kmetij in vir pitne vode za naselja v svojem zaledju.

Za planince in rekreativce je zanimiv hrib.

PD odsek za VGN se mora potruditi, da tak tudi ostane

Pomembno je neposredno in posredno ozaveščanje obiskovalcev, posebej mladine in odločevalcev.

Za obveščanje in ozaveščanje obiskovalcev bomo postavili dve obveščevalni tabli o VN.

Vzgajati moramo mlade planince in jih s svojim vzgledom navajati, da vse, kar prinesemo v gore, tudi odnesemo v dolino. Le tako bodo tudi naši zanamci lahko uživali v obiskovanju gora. Vsem naj bo vodilo, da ne puščamo sledi svojih obiskov v gorah, razen v zato pripravljenih vpisnih knjigah na vrhovih in tudi ne lepimo vse vrste nalepk planinskih društev po objektih ali škatlicah za žige, kjer se le da kaj nalepiti!

8. Literatura in viri:

Alpsko cvetje Slovenije (Vlado Ravnik)

Atlas okolja (splet)

Karta plezališč v Sloveniji (PZS)

Kataster jam (splet)

Lovska družina Gozdnik

Narava v gorskem svetu (skupina avtorjev)

Zavavarovane rastline v Sloveniji (Peter Škoberne)

Fotografije razen št. 15: Martin Škoberne

Fotografija št. 15: avtor Marijan Denša

Fotografija na naslovni strani: Kamnik izpod Gozdnika

Kazalo:

Uvod	stran 1
Namen in cilji seminarske naloge	stran 1
Opis Kamnika	stran 1
Planinstvo in rekreacija	stran 3
Naravovarstveni problemi	stran 4
Predlogi ukrepov za ohranjanje in izboljšanje ugodnega stanja	stran 5
Zaključek	stran 7
Literatura in viri	stran 7